

دل‌نگرانی‌های بزرگان حرفه حسابرسی داخلی

تعداد جلساتی که مدیر عامل در جلسات کمیته حاضر شده بستگی دارد. البته در این میان حضور فعال مدیران ارشد از جمله مدیرعامل در جلسات کمیته خود به تحقق اهداف پیش بینی شده در تشکیل این کمیته ها کمک شایان توجهی می‌کند.

سوم: حسابرسان داخلی

استقلال ذاتی و حرفه‌ای موضوعی است که تنها به حسابرسان مستقل محدود نمی‌شود بلکه مدیران حسابرسی داخلی یا مدیران مالی و حتی کارشناس آنها نیز باید در ارائه خدمات حرفه‌ای خود این استقلال را داشته باشند. حال با توجه به مفهوم استقلال چنانچه مدیر حسابرسی داخلی که منتخب کمیته و هیات مدیره است دارای استقلال لازم و کافی در عمل نباشد هر چه هیات مدیره و کمیته در ایجاد استقلال آن تلاش کنند این مهم تحقق نخواهد یافت. نتیجه اینکه، موفقیت حسابرسان داخلی به خود این افراد نیز بستگی دارد. البته حسابرسی داخلی نوین که در سال‌های اخیر در شرکت‌های بورسی آغاز شده، ممکن است قدرت و امکاناتی برای حسابرسان به وجود آورد که اگر حسابرسان به آن توجه نداشته باشند و از آن به درستی استفاده نشود نه تنها کمک و مشاور خوبی برای سازمان نخواهند بود، بلکه خود مانع تحقق اهداف سازمانی خواهد شد.

بخشی از مواردی که این حسابرسان می‌توانند با ایفای نقش درست خود در ایجاد شفافیت و افزایش قابلیت اتکای گزارشات که توسط ناشران منتشر می‌شود ایفا کنند، به شرح زیر است:

- بودجه‌های ارائه شده و مبنای تهیه آنها همراه با تجزیه و تحلیل انحرافات بودجه؛
- بررسی گزارش‌های مالی سه ماهه، شش ماهه و سالانه شرکت‌ها؛
- توجه به معاملات اشخاص وابسته موضوع معاملات ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت که در این موارد باید رجحان محتوا بر شکل ظاهری این معاملات بیشتر مد نظر قرار گیرد؛
- آشنایی و استفاده بیش از پیش و کامل‌تر از رایانه در ارائه خدمات خود؛
- مطالعه و بررسی مستند مقالات خارجی و سایت‌های مرتبط با موضوع فعالیت واحد تجاری که در آن فعالیت می‌کند یا به عبارتی به روز بودن در صنعتی که در آن فعالیت می‌کنند؛
- اولویت دادن به منافع سازمان به جای منافع شخصی خود؛
- پیگیری موارد مندرج در نامه مدیریتی؛
- برگزاری جلسات حداقل ۲ بار در سال با حسابرس مستقل.

چهارم: سهامداران (بالقوه و بالفعل)

سرمایه‌گذاران و اعتبار دهندگان به عنوان یکی از مهمترین ذی‌نفعان اجرای دستورالعمل کنترل‌های داخلی ابلاغ شده، می‌توانند در اجرای موفق این منشور نقش به‌سزایی داشته باشند. البته اینکه مدیران تا چه حد به موضوع نظارت و پاسخ‌دهی توجه داشته و دستورالعمل مصوب سازمان را به طور موثر

یکی از نگرانی‌های بجا و درست حال حاضر بزرگان حرفه حسابرسی داخلی این است که مبادا سطح فعالیت کمیته حسابرسی و حسابرسی داخلی به حدی کاهش یابد که تنها به یک تابلو و جذب چند نفر محدود شود، این احساس کاملاً بجا و درست است، اما باید به این نکته توجه داشت که بورس به عنوان نهاد حافظ منافع سرمایه‌گذاران با تصویب منشورهای مربوط گام مهمی در این زمینه برداشته است. اما در این دوره زمانی کوتاه سپری شده از این موضوع سایر ارکان نظام راهبری شرکتی هم می‌توانند در تحقق اهداف پیش بینی شده کمک کنند. بر این اساس می‌توان عوامل موثر در موفقیت این مهم را به اختصار به شرح زیر بیان کرد:

اول: حسابرسان مستقل

حسابرسان مستقل به عنوان تشکیلی نظام‌مند با در اختیار داشتن ابزارهای مختلفی از جمله دوره‌های آموزش برای کلیه فعالان حاضر در این حرفه، در اختیار داشتن رسانه‌های مکتوب (فصلنامه حسابدار رسمی) و همچنین کمیته‌های فرعی آن از جمله کمیته کنترل کیفی یا کمیته حسابرسی داخلی توانسته‌اند به عنوان نهادی اثرگذار در این زمینه، ایفای نقش کنند. این گروه با انجام حسابرسی و ارائه گزارش به بالاترین رکن تصمیم‌گیری هر واحد تجاری می‌توانند راجع به اثربخشی و کارایی کمیته حسابرسی و همچنین حسابرسی داخلی به سهامداران اطمینان بخشی کنند. حال اگر قابلیت اتکا به هرگونه گزارشی که این کمیته‌ها با کمک حسابرس مستقل می‌دهد وجود داشته باشد کارآمدی این نوع فعالیت افزایش می‌یابد. آمار منتشر شده در فصلنامه تخصصی حسابدار رسمی در پاییز ۱۳۹۲ در خصوص رسیدگی‌های کمیته کنترل کیفی جامعه حسابداران رسمی بیانگر آن است که این کمیته در طول سال ۱۳۹۱ تعداد ۲۰۴ مورد توسط کارگروه کنترل کیفیت مورد بررسی قرار گرفته است، این آمار و اطلاعات خود بیانگر فعال بودن جامعه برای حفظ سطح کیفی ارائه خدمات و نظارت بر عملکرد اعضاست.

دوم: اعضای کمیته حسابرسی و هیات مدیره

مطابق منشور کمیته حسابرسی یکی از وظایف کمیته حسابرسی تغییر و گردش حسابرسان مستقل شرکت‌هاست، چرا که انتظار می‌رود کمیته حسابرسی این حسابرسان را به مجمع پیشنهاد و مجمع نیز به نظر حرفه‌ای کمیته توجه کند (تجربه عملی آنچه در طول ۷ سال گذشته در بورس تهران اتفاق افتاده است). بدیهی است اگر اعضای کمیته در انجام این مسئولیت موفق عمل کنند بدون تردید به استقلال بیشتر این حسابرسان کمک خواهند کرد. از طرفی اگر هیات مدیره و مجمع این شرکت‌ها به این پیشنهادها توجه کنند بی‌شک مزایای آن در بلندمدت به سهامداران باز خواهد گشت. از طرف دیگر میزان توجه و تمرکز سهامداران و اعضای هیات مدیره شرکت‌ها به موضوع نظارت و اخذ نظر تخصصی و مشاوره‌ای از کمیته حسابرسی به ترکیب اعضای کمیته، تعداد اعضا، تعداد جلسات و نیز استقلال خود مدیر حسابرسی داخلی و

حرفه‌ای خود و انتشار چند کتاب فعالیت و حرکت خود را شروع کرده است. این انجمن می‌تواند با برگزاری دوره‌های بلند مدت ۳ تا ۵ ساله گامی موثر در اجرایی کردن اهداف نظام راهبری شرکتی که یکی از ارکان آن حسابرسی داخلی است، بردارد در این زمینه بورس تهران و سازمان بورس نیز همزمان با برگزاری جلسات آموزشی متعدد اقدام به برگزاری جلسات خاص برای صنایع یا حضور روسای کمیته حسابرسی و مدیران حسابرسی داخلی آنها کرده است و علاوه بر این با برگزاری و دعوت از مدیران عامل و هیات مدیره سعی در فرهنگ‌سازی این موضوع داشته‌اند. لازم به یادآوری است حسابرسی داخلی شرکت بورس تهران نیز از طریق سایت رسمی این شرکت مطالب آموزشی و اطلاع‌رسانی از آخرین وضعیت حسابرسی داخلی شرکت های بورسی و فرابورسی را انجام داده و در این راستا سعی کرده با ایجاد خط ارتباطی با حسابرسان داخلی و کمیته های حسابرسی سهمی هرچند ناچیز در این گام بلند ملی بردارد.

اجرا کرده‌اند را می‌توان از طریق شواهد مختلف دیگر بررسی کرد که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- تعداد جلسات کمیته‌های فرعی هیات مدیره شامل کمیته‌های حسابرسی، ریسک و جبران خدمات؛
- میزان حضور و مشارکت مدیران اجرایی به ویژه مدیر عامل در جلسات کمیته حسابرسی؛
- بررسی تعداد کارکنان فعال در واحد حسابرسی داخلی و مقایسه مبلغ هزینه حقوق و دستمزد پرداختی این واحد نسبت به کل هزینه‌های حقوق و دستمزد شرکت.

پنجم: سازمان بورس، بورس تهران انجمن حسابرسان داخلی ایران و سایر نهادها

انجمن حسابرسان داخلی ایران با برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی و

